

З вищевикладеного можна зробити наступні висновки. У зовнішньоекономічній діяльності країни ЄС прагнуть експортувати продукцію з більшою доданою вартістю (фармацевтика, машинобудування). Хоча, по окремих позиціям, де продукція конкурентна і за якістю, і за ціною, як вироби підприємств енергетичного машинобудування України, схильні й до імпорту високотехнологічної продукції. Варто відмітити, що експорт продукції машинобудування в країни ЄС нашоветується на чисельні труднощі, пов'язані із стандартами, технічними уставами, екологічними вимогами. Не можна виключати й політичний підтекст прагнення в першу чергу завантажити власні робочі сили, не дивлячись на конкурентні переваги імпортованої продукції з України. Загалом, експортується продукція з України з низькою доданою вартістю, як-то сировина для харчової промисловості та машинобудування, а імпортується навпаки продукція з високою доданою вартістю. Як це не прикро, констатуємо, що Україна займає місце постачальника сировини, ресурсів, а тепер вже й робочої сили до країн ЄС, при цьому будучи ринком збуту для товарів з ЄС.

Перелік посилань:

1. Сайт Державної служби статистики України. Електронне джерело. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Електронне джерело. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

*В.М. Марченко, д-р екон. наук, професор
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Розвиток економіки незалежної України супроводжувався розвитком видів і ускладненням форм економічних небезпек та загроз. Так, період роздержавлення та масової приватизації державного майна, був пов'язаний зі зростанням організаційної нестійкості та нестабільності функціонування всього економічного механізму, що було зумовлено як наслідком впливу зовнішніх та внутрішніх загроз, так і виступало своєрідною загрозою для подальших періодів розвитку економіки. Основними загрозами для даного періоду розвитку економіки стало руйнування господарських взаємозв'язків між господарюючими суб'єктами та економічна дезінтеграція, які супроводжувалися втратою економічного потенціалу як підприємств, так і економіки країни в цілому.

В умовах відсутності ефективного економічного та правового механізму державного контролю та регулювання за процесами становлення ринкових елементів господарювання в економіці України почали з'являтися негативні процеси та явища, які засвідчували про зростання небезпеки економічної діяльності підприємств, а відповідно і держави. Так, в середині 90-х років слабкість правової та судової систем стала причиною появи рекету, який в словнику іншомовних слів трактується як великий шантаж, здиство шляхом залякування чи грубого насильства й фізичної розправи.

Поступовий розвиток ринкових елементів механізму господарювання, який супроводжувався процесами концентрації виробництва, консолідації активів та централізації влади зумовив формування складних організаційних структур в економіці України, таких як фінансово-промислові групи, холдинги, великі корпорації, пов'язані між собою правом власності однієї особи. Паралельно з процесами олігополізації більшості товарних ринків в економіці України виникла загроза для побудови конкурентного ринку та висококонкурентної економіки. Підтвердженням зроблених висновків є статистика співвідношення між малими та великими підприємствами в Україні. Так, якщо в європейських країнах 80% ВВП формується за рахунок суб'єктів малого бізнесу, то в Україні лише 20 %.

Процеси зростання великого приватного капіталу ускладнили форми набуття прав власності на об'єкти промисловості. Так, поширеними серед них були наступні: придбання державних пакетів акцій; придбання акцій у членів трудового колективу; придбання акцій на вторинному ринку акцій; доведення до банкрутства підприємств, включених в реєстр підприємств, які заборонені до продажу; вороже поглинання; грінмейл тощо. Основним чинником, який призвів до використання тінювих схем набуття прав власності на уже розподілені активи стала відсутність набору елементів механізму вчасного реагування на появу загроз та небезпек.

Так, Закон «Про акціонерні товариства» покликаний врегулювати діяльність акціонерних товариств, зробити її більш відповідною до європейської практики, впровадити дієві механізми захисту інвесторів, спростити доступ акціонерних товариств до ринку капіталу обговорювався понад 15 років.

Отже, розвиток складних економічних структур в Україні є підтвердженням прояву закономірностей самоорганізації елементів системи як основного джерела її еволюції. При цьому закономірності самоорганізуючих систем поширюються як на економічні, так і політичні, як на позитивні, так і на негативні явища та процеси.

Отже, на основі вищевикладених прикладів еволюції становлення економічних відносин в Україні можна стверджувати, що еволюція розвитку економіки України відбувалася завдяки реалізації внутрішнього потенціалу розвитку, який слід розглядати як результат реалізації процесів самоорганізації та комплексу організаційних, економічних, політичних, правових рішень на кожному етапі розвитку економіки. Процеси самоорганізації економічної системи відбувалися, з однієї сторони, в умовах впливу низки зовнішніх загроз, а з іншої сторони, породжували внутрішні загрози та небезпеки. В таких умовах постає нагальна необхідність прогнозування джерел потенційної небезпеки та розробки комплексу організаційних та економічних заходів протидії для нейтралізації, або зменшення наслідків їх негативного впливу.

Економічну безпеку об'єктів різних рівнів визначає стан його ресурсів та системи взаємовідносин як між елементами даної системи, так і даної системи з зовнішніми контрагентами та інституціями.

АНАЛІЗ СИСТЕМ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

І.О. Матвійчук, канд. екон. наук

О.В. Грисюк, здобувач вищої освіти

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

На сучасному етапі розвитку економіки України рушійною силою є розвиток малого підприємництва. Впровадження спрощеної системи оподаткування створило стимул до розвитку підприємництва в Україні, що допомогло створити тисячі робочих місць і значно збільшити доходи до державного та місцевих бюджетів від оподаткування прибутку підприємств.

Аналіз світового досвіду показує, що збільшення економічних показників саме через малий бізнес можливе в тому випадку, коли держава буде обґрунтовано вести законотворчу роботу в питаннях розвитку підприємництва, а також підтримувати малий сектор економіки. У 2013 році було прийнято закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», який повинен був створити сприятливі умови для розвитку бізнесу, але на практиці не виконується [1].

Увагу держави необхідно звернути і на податкову систему. На даний час існує дві системи: спрощена (користується малий бізнес) і загальна (коли дохід підприємця перевищує 5 млн грн). Податкове законодавство України станом на кінець 2017 року пропонує загалом сім видів оподаткування: загальна система для юридичних та фізичних осіб; єдиний податок першої групи; єдиний податок другої групи; єдиний податок третьої групи (зі сплатою або без сплати ПДВ); єдиний податок четвертої групи для сільгосппідприємств [2].

Спрощена система звітності надає суб'єкту малого підприємництва низку переваг, зокрема: спрощується ведення поточного бухгалтерського обліку та форм фінансової звітності, що передбачена П(с)БО; замість різноманітних форм податкової звітності за податками та зборами, які заміщуються єдиним податком, заповнюється одна форма звітності; значно спрощуються розрахунки, пов'язані з визначенням сум податків.

Також необхідно згадати про недоліки, які є в кожній системі. По-перше, можливість застосування схем ухилення від оподаткування. Юридичні особи реалізують приватним підприємцям – платникам єдиного податку, які не є платниками податку на додану вартість, продукцію по собівартості або по занижених цінах, формують в себе податковий кредит; приватні підприємці надалі реалізують цю продукцію по ринкових цінах, розраховуються з юридичною особою готівкою, відповідно в нього не виникає податкових зобов'язань перед бюджетом. Крім того, підприємство на загальній системі оподаткування переносить прибуток, який є джерелом сплати податку на прибуток, та об'єкта оподаткування ПДВ, на платників єдиного податку, які цих податків не сплачують. Також підприємство виписує учасникам єдиної схеми мінімізації оподаткування фіктивні податкові накладні або реалізує їм товари за завищеними цінами з метою збільшення нарахованого ПДВ, який така «дружня структура» зарахує до податкового кредиту і вимагатиме його відшкодування з бюджету.